

Emoția

Mirela Stănciulescu (n. 1957) a absolvit în 1980 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, Secția engleză-portugheză. În același an a primit o bursă de studii în SUA, la Catedra de literatură comparată a Universității din Iowa, dar autoritățile i-au respins viza de plecare.

În anul 1989 a tradus *Pluta de piatră*, de José Saramago, scriitor portughez care avea să devină în 1998 laureat al Premiului Nobel pentru literatură. Romanul, deus la Editura Univers chiar în zilele revoluției din 1989, a apărut în 1990, într-o perioadă în care literatura nu avea nici pe departe rezonanța vieții politice, și a devenit mai degrabă cunoscut prin varianta sa reeditată, în 2002, la Polirom. A mai tradus recent *Călătorie prin Portugalia*, de același José Saramago (Editura Polirom, 2011) .

Printre alte titluri traduse din portugheză și engleză se numără *Bunele intenții*, de Augusto Abelaira (Editura Edinter, 1991), și *Oameni de preț*, de Joyce Carol Oates (Editura Universal Dalsi, 1997).

Mirela Stănciulescu a debutat ca prozatoare în anul 2007, cu romanul *Copilul de foc* (Editura Ex Ponto), pentru care a primit Premiul de Debut al Asociației Scriitorilor din București, și a publicat în același an un al doilea roman, *Cine ești tu?* (Editura Vinea).

A publicat proză scurtă, traduceri și eseuri în revistele *România literară*, *Viața Românească*, *Steaua*, *Apostrof*, *Ziarul de duminică*.

Este membră a Uniunii Scriitorilor din anul 1998.

Mirela Stănciulescu

Emoția

roman

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Anca Lăcătuș
Coperta: Andrei Gamaș
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Mihaela Biscărean, Carmen Petrescu

Tipărit la Proeditură și Tipografie

© HUMANITAS, 2011

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STĂNCIULESCU, MIRELA

Emoția / Mirela Stănciulescu. – București: Humanitas, 2011
ISBN 978-973-50-2966-1

821.135.1-31

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Partea întâi
CLARA MINTE

1.

Uneori simt că mă urăsc. În general mă urăsc. Trupul meu e groaznic, îl urăsc, îmi urăsc chipul, sunt momente când îmi urăsc chiar și prețioasa, clara mea minte, în care îmi zumzăie neîntrerupt gândurile. Mă întreb de ce nu pot fi simplă, ca oamenii obișnuiți. Sau chiar simplă precum semințozaurii care reazemă gardurile străzilor, devorând fără încetare semințe și scuipând nepăsători cojile pe jos. De ce gândesc mereu? Simt umbrele a nenumărate cuvinte și idei, le resimt greutatea, și totuși nu mă pot explica mie însămi, nu-mi pot explica această entitate cu contur precis al cărei nume este Clara și care sunt eu. Clara Martin. O elevă de 17 ani în anul de grație 1975. EU.

(Vreau să mă cunoști bine, Edo, să mă știi așa cum sunt, pentru că și eu vreau să te știu așa cum ești, și abia acum te descopăr.)

Aseară, de pildă, m-am urât cu patimă.

Am spart niște vase în bucătărie, unul după altul. Ce stângace pot fi! Mai întâi am spart deodată două cești albastre de porțelan, pur și simplu mi-au scăpat din mână (eram cu gândul la o petrecere la care sunt invitată săptămâna viitoare), și pe urmă, în gestul reflex și zadarnic de a opri inevitabilul, am lovit cu cotul un pahar de pe masă. Paharul s-a clătinat, surprins, s-a aplecat, mâhnit, a căzut, doborât, și și-a dat duhul, zdrobit – o întreagă harababură! Am rămas încremenită în mijlocul bucătăriei, incapabilă să mai fac vreun gest. Mi se părea că orice mișcare a mea este pândită de zeci de ochi vrăjmași ai unui monstru nevăzut. Mi se părea că, dacă întind doar mâna

spre dulapul din bucătărie, toate vasele se vor prăvăli la unison pe pardoseală și nimic nu va mai rămâne intact. Mi-a trebuit un mare efort de voință să mă aplec, cu băgare de seamă, să strâng cioburile, să mă holbez prin ochelari, de-a bușilea, prin toate cotloanele, ca nu cumva să fac vreun pocinog și mai mare, să fi omis vreun ciob ascuns, care să provoace mai știu eu ce răni groaznice cuiva din casă, a doua zi. Îmi și imaginam scena: sânge și roind abundant dintr-o venă tăiată, gemete de durere, mașina Salvării... După ce am strâns, m-am descălțat și am pășit cu tălpile goale prin bucătărie, cu ochii închiși și scrâșnind din dinți, ca să verific pe pielea mea (de pe tălpi) că n-am scăpat nici un ciob. Apoi am ieșit, am închis ușa și am stins lumina, să nu mai intru în bucătărie, din neatenție, stârnind mai știu eu ce altă dandana, să nu mai ating vasele, să nu le dărâm, să nu se mai zvârcolească monstrul din pardoseală...

Era beznă în apartament. Am dat să intru în camera mea (tocmai îmi scosesem ochelarii de pe nas) și m-am lovit cu capul de ușă. O lovitură groaznică, năucitoare. Uitasem că aveam ușa închisă la camera mea, de obicei o țin deschisă când sunt singură acasă. Doar când sunt cu ai mei sau avem musafiri o țin închisă, ca și cum aș trage o cortină între mine și ceilalți. Dar, de data asta, cine știe prin ce gest mecanic, tot cu gândul la petrecerea aia nesuferită, închisesem ușa.

Lovitura la cap a pus capac și m-a făcut să mă urăsc de-a binelea, Edo. M-am oprit în pragul camerei, cu mâna la frunte, și am stat așa până m-am încumetat, în cele din urmă, să intru și să aprind lumina.

E limpede, mi-am spus, trec printr-o perioadă de depresie, totul mă enervează și mă irită, mi se pare că eu însămi sunt o epavă vie, un eșec total – urâtă, neinteresantă, proastă, obsedată de gândurile mele mereu învâlmășite, trăind separat de celelalte ființe, întotdeauna trăgând o cortină între mine și ceilalți, o cortină care mă separă dureros de ei. Ce rost avea să mă preocupe o petrecere fără noimă, unde oricum nu avea să se întâmple

nimic care să aibă vreo legătură cu mine? Să mă duc doar ca să le fiu pe plac altora?

Adevărul e că tot ce fac ca să le fiu pe plac altora este de suprafață. Nu o fac pentru că mi-aș dori cu convingere să fiu ca ei, ci doar pentru că-mi spun că mi-ar fi mai ușor și mai comod să trec prin viață dacă aș fi ca ei. Să înot în bazinul lor închis, fără valuri, cunoscându-i prea bine marginile, adâncimea apei și gresia netedă de pe fund, fără asperități, și nu într-o mare agitată, nicicând aceeași, cu valuri capricioase care ba te îmbie în larg, ba te ocrotesc în cuprinsul lor, ba te provoacă într-un joc periculos care-ți biciuiește inerția și-ți încearcă tăria, cu briză care aduce nori albi sau de furtună pe cer, cu nisip alu-necos sau pietricele neașteptate pe fundul mării...

Dar eu numai atunci când înot în larg, atunci și numai atunci mă simt întreagă, cu cât înot mai în larg, cu mișcări ample de bras, lăsând în urma mea tot ce e mic, și mărginit, și vremelnic... Of, tare mi-e dor de mare!

Deodată m-a pufnit râsul. Imaginează-ți scena, Edo: stăteam în întuneric, într-o casă goală și într-o tăcere țiuitoare, stăteam în fața unei uși închise, cu mâna la fruntea care îmi zvâcnea dureros în urma loviturii neașteptate, stăteam cu ochii strâns închiși și mintea mea hoinărea pe valurile unei mări în care eu înotam, fericită, iar zvâcnetul valurilor de mare din ochii mei închiși însoțea zvâcnetul frunții mele îndurerate... Ce caraghioslâc!

A trebuie, până la urmă, să deschid ochii și să revin cu picioarele pe pământ. Doar acum suntem în ianuarie, mă aflu în toiul iernii și la sfârșitul unei plicticoase vacanțe școlare – deși, mă rog, trebuie să recunosc, tot mai bine e în vacanță decât la școală! Dar marea e încă atât de departe!

Așa că am oftat și am deschis în cele din urmă ușa. Mi-am dat drumul la casetofon (Genesis, mult Genesis!) și m-am vâ-rât în pat.

Am adormit târziu, după ce m-am foit în așternut nu știu cât. Simțeam că între mine și pernă este o altă pernă, invizibilă și grea ca o piatră, care nu mă lăsa să mă cufund în somn. Am adormit în cele din urmă și m-am visat înotând într-o mare pustie și încremenită. Dar parcă aș fi înotat stând pe loc. Nu înaintam nici măcar un centimetru, oricât mă străduiam.

M-a tulburat foarte tare visul acela, Edo. M-am întrebat de ce este un drum atât de greu între unde îmi doresc să fiu și unde sunt. Cum pot să mă desprind din încremenirea mea ca să ajung unde vreau să ajung? De ce nu am curajul să depășesc groaza desprinderii?

Să fie de vină mintea mea mereu trează, care stă de veghe și care mușcă întruna, cu o furie inesațiabilă, din mine? Să fie de vină singurătatea străvezie ca o meduză de care mă las mereu însoțită, de bunăvoie? Să fie vorba doar de o depresie trecătoare, cum îmi spuneam adineauri? Sau să fie cumva doar o melancolie stătută, paralizantă? Mintea mea s-a zburlit la acest ultim gând răzleț, l-a morfolit și l-a aruncat cu dispreț la coș. Apoi și-a continuat traseul printre multele întrebări care nu-mi dădeau pace.

Or fi și alții urmăriți de această idee? Să-ți dorești cu orice preț să fii cumva anume, să știi că depinde în mare măsură de tine să fii așa cum îți dorești (numai de-ai simți puțină încredere a celorlalți în tine!), și totuși ceilalți să te perceapă altfel, să apară altfel în ochii lor și în mintea lor, iar tu să decazi treptat, inevitabil, să devii treptat ceea ce consideră ei că ești și să încremenești pe loc în acea altă, detestabilă ființă?

Poate mi-ar fi făcut bine să plâng (oricum nu mă vedea nimeni!) și să mă eliberez măcar așa de furia asta neputincioasă pe care o strânsesem în mine. Însă ochii mei păreau să nu aibă habar despre ce înseamnă cuvântul „plâns“ și refuzau cu îndărătnicie să ia seama la greutatea din gâtlee, care urca și tot urca, nemiloasă. (Ce să însemne asta, Edo? Se spune că atunci când ochii nu pot plânge înseamnă că ai orbit. Oare să fi orbit fără

să-mi dau seama, Edo? Nu, bineînțeles că nu, bineînțeles că iar mi-o ia mîntea razna. Doar că nu pot să plîng.)

Din fericire, mai târziu în noapte, după ce m-am foit în pat fără să pot plînge, fără să mă pot liniști, am dat iar drumul la casetofon, am ascultat muzică (*Genesis – Selling England by the Pound*) și... te-am văzut, Edo!

Nu reușeam să mă întorc în somn, după cum ți-am spus. Stăteam într-un colț al patului, în cămașa mea de noapte albă, lungă și lălâie, stăteam pe întuneric, cu ochii închiși, cu jurnalul lângă mine, cu jaluzelele trase, și ascultam muzică. Exprima exact starea mea din ultima vreme, frica mea de a ieși în lume, încremenirea pe loc, greutatea dinăuntru, care nu voia să iasă odată în afară! Muzica m-a înălțat undeva sus, chiar mai sus decât cerul cel posac, undeva deasupra a tot și a toate, unde nu mai aveam nevoie de nimic altceva. Apoi însă, tot muzica m-a trântit jos, ca pe un balon spart, lăsându-mă cu balastul gândurilor mele în gâtlej. Și atunci, exact când eram trântită la pământ, te-am văzut, Edo. (Te-am numit Edo – un nume inventat de mine atunci, pe loc –, nu mă întreba de ce.)

Am auzit un ciocănit la ușă. M-am ridicat, în cămașa mea de noapte lungă și lălâie, făcută dintr-un bumbac alb, gros și moale (e cămașa mea de noapte preferată, am primit-o cadou de la Georgiana de ziua mea, anul trecut), am deschis ușa și am văzut o siluetă neclară care mă privea în tăcere. Era un tânăr înalt și subțire, avea plete negre, ochi cenușii și era înveșmântat într-un palton lung până la pământ. Mi-a aruncat o singură privire, chemătoare și gravă, mi-a atins obrazul cu o mână udă, mirosind a mare, și eu l-am urmat, hipnotizată. Coboram scările în urma lui, privindu-l cum pășește prin aer fără să atingă treptele, și mi-am dat seama, într-un târziu, că nici tălpile mele goale nu atingeau cimentul rece al scării – urmându-l pe el și eu pășeam în aer, la câțiva centimetri deasupra treptelor.

Am ieșit din bloc în urma lui, pășind în continuare prin aer cu tălpile goale, după el, până când s-a oprit brusc și s-a întors spre mine.

Era o tăcere parcă fără de hotar. Locul acela, pe care îl știam atât de bine, cartierul în care m-am născut și am copilărit, cu bara de bătut covoare la care făceam gimnastică toate fetele când eram mici și cu maidanul tocmai bun pentru o miuță între băieți, devenise un tărâm necunoscut, care încremenise pânditor, așteptându-mi reacția. Și totuși, auzeam de undeva un bubuit surd și regulat, ca o bătaie de inimă.

Tânărul mi-a întins o foaie pe care o ținea în mână și pe care nu o văzusem până atunci. O foaie de hârtie pe care era desenată o plajă și, în depărtare, se zărea marea. Am luat desenul în mână și i-am mângâiat ușor conturul. Atunci am auzit dintr-odată mai tare bubuitul și mi-am ridicat privirea din desen.

Spre surprinderea mea, în față am zărit marea. Dispăruse maidanul de fotbal, dispăruse bara de bătut covoare. În față mea era chiar marea! Auzeam zvâcnirea valurilor ca niște bătaii regulate de inimă, vedeam sclipirea de-o clipă a spumei albe, care mă chema înspre larg și am vrut să mă îndrept spre țarm, dar tălpile îmi încremeniseră în aer, la câțiva centimetri deasupra plajei.

M-am trezit buimacă. Era înspre prânz, după câte mi-am dat seama, privind pe geam. Eram încă buimacă și confuză, dar apoi mi-am amintit de tine, Edo, și bucuria că exiști și că te-am întâlnit mi-a explodat în creier ca niște artificii purpurii înalte. M-am gândit atât de intens la tine, chemându-te din nou, să mă asigur că n-a fost un simplu vis, încât nu m-a mai cuprins mirarea, ci doar o mare bucurie atunci când ai apărut fără zgomot lângă mine și m-ai cercetat serios cu ochii tăi cenușii, vrând parcă să-mi spui ceva, iar apoi ai dispărut.

Nu știu cum, dar am înțeles de îndată ce-ai vrut să-mi spui. Dintr-odată mi-a devenit totul nespus de clar. Cum de nu mi-am dat seama până acum?

M-am legănat mult timp – la propriu – în fericirea de a te fi descoperit, ascultând iar muzică. Tot Genesis. *I've got sunshine in my stomach...*

La prânz am intrat în bucătărie cu atenție, să nu-i tulbur liniștea, imaginându-mi cu o detașare ciudată că s-ar putea să o găsec devastată, rănită de cioburi și țăndări după o altă zvârcolire nocturnă a monstrului din pardoseală, însă totul era la locul lui, pașnic și neatins. Mi-am încălzit cu gesturi nefiresc de lente niște supă – ai fi zis că-mi derulam singură gesturile, cu încetinitorul, să nu deranjez monstrul ascuns din somnul lui neștiut.

Mi-au trebuit câteva minute, de pildă, până să aprind aragazul, pentru că mi se tot stingeau chibriturile de cum le aprindeam și nu mă înduram să le arunc așa, abia arse și nefolosite. Reaprindeam fiecare chibrit și îl priveam fascinată arzând până la capăt și îndeplinindu-și menirea, chiar dacă flacăra îmi atinge dureros buricele degetelor. Orice lucru din lumea asta își are menirea lui, nu-i așa, Edo? Orice lucru, fie el și un băț de chibrit, și orice ființă, fie ea și o gâză – eu așa cred.

Pe urmă, iar m-am dus în camera mea, mi-am pus muzică (Emerson, Lake & Palmer – *Trilogy*) și m-am gândit la ce mă hotărâsem să fac. Am ațipit din nou, fără să-mi dau seama, și m-am trezit brusc, chiar înainte să aud soneria care anunța sosirea alor mei acasă.

N-am apucat să-ți spun. Ai mei au fost plecați de ieri la niște prieteni din provincie. N-au sărbătorit nimic, s-au dus pur și simplu să se distreze. Bravo lor! E bine să te distrezi chiar și când nu ai ce sărbători. Doar că eu nu văd de ce mi-aș pierde timpul cu distracțiile, cel puțin nu acum, când am senzația acută că stau pe loc, ca un băț de chibrit nears. Aștept flacăra care să mă aducă la viață.

— Ce faci, Clara? mă întreabă mama, privindu-mă cerce-tător. Cum ai petrecut tot timpul ăsta? Ți-a fost urât singură?

Are acea strălucire a feței care-mi arată că s-a simțit bine în vizită. Mamei îi plac foarte mult vizitele la prieteni, petrecerile, mereu îl trage pe tata după ea și de fiecare dată mă mir cum reușește, pentru că tata e mai posac de felul lui și mai solitar. Dar, de data asta, și tata e senin. Mă bate vesel pe umăr, apoi se descalță și se duce catapultat la baie.

— Nu, a trecut repede, îi răspund, cu o indiferență căutată. Nici nu mi-am dat seama ce repede a trecut timpul! N-am fost mereu singură. Ieri dimineață, după ce ați plecat voi, m-a sunat Georgiana și am ieșit la plimbare cu ea.

Nu m-am întâlnit propriu-zis cu Georgiana. Doar am vorbit cu ea la telefon (de fapt, mai mult a vorbit ea) despre apropiata petrecere de ziua ei. *Acea* petrecere care nu mă lasă să dorm în ultima vreme.

Simt nevoia să-ți explic, Edo: Georgiana e colega mea de bancă, dar cu ea vorbesc numai fleacuri (am pierdut ieri minute în șir pălăvrăgind despre petrecerea ei de majorat – ce prostie!). Cu Georgiana mă simt o elevă de liceu și atât. Mi s-ar părea ridicol și nepotrivit să-i povestesc despre gândurile mele, care, oricum, nu folosesc nimănui (cel puțin, nu foloseau până acum) și a căror greutate îmi atârână ca un balast incontrollabil în coșul pieptului.

— Ce bine că ai și tu o prietenă! zâmbește mama, cu privirea ei albastră încercănată de nesomn. Fată bună, Georgiana!

Zâmbesc și eu, forțat, și-mi scot ochelarii, aburiți. N-are rost să-i spun mamei care-i noțiunea mea despre prietenie. Ce mult îmi doresc alături pe cineva cu care să pot discuta liber ceea ce gândesc, pentru că eu gândesc neînterupt, iar ceea ce gândesc este adesea atât de mult, încât stă să dea pe dinafară, este un preaplin care mă apasă dureros în tot trupul și nu poate ieși din mine.